

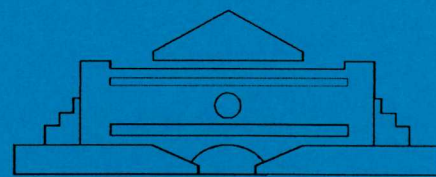
S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

1/2003

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

PARLAMENDIINFO KESKUS

Valik ülevaateid
välisajakirjanduses
ilmunud artiklitest.
Uued raamatud Eesti
Rahvusraamatukogus

SISUKORD

ÕIGUSAKTI MÕJU HINDAMINE

- Ulrich Karpen
Gesetzesfolgenabschätzung 3

SUURBRITANNIA E-RIIK

- John Morison
Online government and e-constitutionalism 4

E-HÄÄLETAMINE

- Rob Morse
Electronic voting : progress over setbacks 5

EUROOPA LIIDU TULEVIK

- Peter G. Xuereb
The future of Europe : solidarity and constitutionalism. Towards a solidarity model 5

REFORMID POOLAS

- Jerzy Regulski
Building democracy in Poland : the state reform of 1998 6

KORRUPTSIOON UNGARI KRIMINAALKOODEKSIS

- Ilona Görgényi
Fighting international and national corruption by means of criminal law 7

EUROOPA JULGEOLEK

- Martin Trybus
The EC Treaty as an instrument of European defence integration : judicial scrutiny of
defence and security exceptions 8

ÕIGUSSOTSIOLOOGIA

- Paddy Hillyard
Invoking indignation : reflections on future directions of socio-legal studies 9

- PARLAMENTIDE REGLEMENDID : valik veebiaadresse 10**

- PARLAMENDIÕIGUS : võõrkeelsete raamatute valiknimestik 11**

- UUED ÕIGUSRAAMATUD EESTI RAHVUSRAAMATUKOGUS 16**

Summaria Iuridica võrguväljaanne: <http://www.nlib.ee/anded/www2.html#sumi>

Kirjandusnimestikud koostanud Maia Ruttu ja Katrin Ordlik, ülevaated kirjutanud Tiia Melts, Arni Alandi, Külli Kask, Õnne Mets, Margit Tammur, Giina Kaskla

Väljaande koostanud Giina Kaskla

Keeleliselt toimetanud Külli Marga

Ettepanekud ja kommentaarid: giina@nlib.ee

ÕIGUSAKTI MÕJU HINDAMINE

Ulrich Karpen

Gesetzesfolgenabschätzung

Zeitschrift für Rechtspolitik (2002) Nr. 10, S. 443-446.

Artikli autor püüab leida vastust küsimusele, kuidas analüüsida ja hinnata õigusaktide mõju, et vähendada arvukatest seadustest ja seaduseelnõudest tulenevat koormust ja kulutusi kodanikele, valitsusele ja ettevõtjatele.

Autor väidab, et halbu seadusi ja seadusi üleüldse on liiga palju. Saksa tavakodanik peab juhinduma 88 076 õigusaktist, sealhulgas 2152 föderaalseadusest ja 3132 -määrusest. Näiteks Hamburgi elaniku jaoks kehtib praegu 850 liidumaa seadust ja määrust ning 350 muud akti 32 000 leheküljel. Lisanduvad veel kohalikud õigusaktid, mille koguarvu määratleminegi on raske, ja Euroopa Liidu õigustik 105 000 leheküljel.

Võimatu on omada ülevaadet kehtivast õigusest. See aga on halb. Isegi spetsialistid ei suuda orienteeruda näiteks kohati täiesti arusaamatutes maksuseadustes. Õigusaktide halvast kvaliteedist annavad tunnistust arvukad seaduste muutmise seadused, millest mõni jõuab jõustuda varem kui seadus ise. Seadusi "automaatselt tootes" on seadusandja kaotanud nendest ülevaate. Samuti ei oska keegi öelda, missuguseid kulutusi see seaduste "uputus" sihtgruppidele kaasa toob.

Autor leiab, et sellises olukorras on viimane aeg hakata mõtlema, kas ja kuidas on võimalik enne seaduse vastuvõtmist hinnata selle mõju. Tema nägemuse kohaselt peaks eelnõu võrdlev analüüs toimuma vastavas ministeeriumis, kus alternatiive arvesse võttes antakse eelhinnangu. Ennetav mõju hindamine toimub seaduseelnõu menetlemise käigus. Väga oluline on võimalikult varakult kaasata seaduse väljatöötamisse parlamendiliikmeid, et vältida kiirustades tehtavaid täiendusi ja muudatusi parlamendis.

Retrospektiivne mõju hindamine on meetod, mille abil selgitatakse välja, kas jõustunud seadusel on oodatud mõju ning kas seaduse rakendamine jääb kavandatud kulude raamidesse. Tagajärjed, mida seadusandjal tuleb jälgida, ei tohiks olla ainult seaduse rakendamisega seotud kulud. Seaduse hindamise aluseks on kolm kriteeriumi: rakendatavus, tõhusus ja majanduslikkus. Norm, mida ei järgita või mida on võimatu täita, ei ole efektiivne. Seaduse tõhusust hinnates tuleb leida vastus küsimusele, kas seadus täidab püstitatud eesmärgi.

Näitena toob autor turvavöö kinnitamise seadustamise. Selle seaduse eemärk on vähendada surma või raskete vigastustega lõppevaid liiklusõnnetusi. Kas see eesmärk saavutati? Esinenud on juhtumeid, kus sõidukis olnud inimestel polnud õnnetusse sattununa võimalik end õigel ajal turvavööst vabastada, mis põhjustas veelgi raskemaid tagajärgi. Seetõttu tuleks nii seaduse koostajatel kui ka parlamendiliikmetel mõelda alternatiividele. Ehk oleks hoopis tõhusam investeerida teedeehitusse, kehtestada kiirusepiirangud ning toetada ühistranspordi arendamist. Seaduse majanduslikkuse kriteerium on täidetud, kui eesmärk saavutatakse võimalikult väheste kulutustega ega ületata eelarvet. Seda näitab kulutuste ja kasu võrdlus.

Arutluse tulemusena jõuab autor järelduseni, et seaduse mõju tuleb analüüsida erinevate spetsialistide koostöös ning mitmesuguseid meetodeid kasutades. Ta tutvustab lühidalt ka kolme hindamismeetodit: analüüs, läbimäng ja rakendustest. Lahendamata on probleem, kuidas tuleks õigusakti mõju analüüsi institutsionaliseerida ja õiguslikult reguleerida. Autor osutab veel, et selline analüüs on väga kallis. Šveitsi eksperdid on teinud vastavaid arvutusi ning leidnud, et sõltuvalt mahust ja keerukusastmest võib selle hind kõikuda 33 000 eurost 330 000 euroni.

Kokkuvõttes märgib autor, et Saksamaa mõni liidumaa on õigusaktide mõju analüüsiga edukalt hakkama saanud ning tõdeb, et seaduse mõju hindamine tuleks lisaks valitsuse töökorra seadusele sisse kirjutada ka parlamendi töökorra seadusesse.

Refereerinud Tiia Melts

SUURBRITANNIA E-RIIK

John Morison

Online government and e-constitutionalism

Public Law (2003), Spring, p. 14-23.

Erinevate uuringute ja hinnangute järgi kuulub Suurbritannia e-riigi arendamise poolest maailma juhtivate riikide hulka. Artiklis tutvustatakse Suurbritannia e-riigi loomise kogemust.

Valitsuse programm *Modernising Government* valmis 1999. aasta märtsis (vt <http://www.archive.official-documents.co.uk/document/cm43/4310/4310.htm>) ja selles on kesksel kohal e-riigi rakendamine. Kava järgi peavad kõik riigi võtmeteenused olema aastal 2005 elektrooniliselt kättesaadavad. Euroopa Liit nõuab, et liikmesriikides oleks tagatud elektrooniline juurdepääs põhilistele avalikele teenustele 2003. aasta lõpuks.

Teenuste pakkumise ja informatsioonile juurdepääsu vahend on avalik portaal *UKonline* (<http://www.ukonline.gov.uk/>), mis anti käiku 2000. aasta detsembris. Veebileht on kodanikule mugav lähteukoht e-suhtlemiseks riigiga ja värv ametliku informatsiooni ja avalike teenuste juurde igal tasandil: see hõlmab riiki, omavalitsusi (Wales, Šotimaa, Põhja-Iirimaa) ja kohaliku omavalitsuse üksusi. Süsteem on loodud selliselt, et see võimaldab erinevate teenuste järkjärgulist integreerimist. Artiklis kirjeldatakse portaali struktuuri ja selle koostisosi lähemalt.

Riigi erinevatel haldustasanditel on määratud valitsuse e-poliitika täideviijad ja selle eest vastutajad. 1999. aasta septembris loodi keskvalitsuse juurde büroo (<http://www.e-envoy.gov.uk/>), kelle ülesandeks on e-riigi strateegia arendamine ja selle rakendamine. Valitsuskabinetis on e-ministri ülesanded jagatud mitme ametiisiku vahel. Autonoomsete omavalitsuste juures on ametis e-ministrid ja riigiasutustes omakorda vastutavad e-ametnikud.

Uus leiboristlik valitsus suhtub e-riigi arendamisse entusiastlikult, kuna nii on võimalik luua odavam ja avatum riik ning muuta kodaniku ja riigi suhet. On ka lahendamata probleeme: vaesematel ja vanematel kodanikel on vähem võimalusi kasutada uuel tehnoloogial põhinevaid teenuseid, samuti on õiguslikult reguleerimata mitmed privaatsuse ja konfidentsiaalsuse kaitse, andmekaitse ja inimõigustega seotud küsimused.

Uus tehnoloogia ei mõjuta ainult kodaniku ja riigi suhet, vaid sunnib valitsust end muutma ning riigihaldust ja selle ülesehitust ümber korraldama. Autor leiabki, et avaliku õiguse asjatundjad peaksid pöörama e-riigi probleemidele sama palju tähelepanu, kui seda on teinud infotehnoloogia arendajad ja tarkvara müüjad. Kuidas tagada riigi vastutus ja kaitsta kodanike õigusi, et e-riik töötaks parimal võimalikul moel demokraatia heaks – see on ülesanne, mis tuleb juristidel lahendada. Autori arvates tuleb neil seda teha loovalt ja kujutlusvõimet kasutades.

Refereerinud Giina Kaskla

E-HÄÄLETAMINE

Rob Morse

Electronic voting : progress over setbacks

Law/Technology (2002) no. 4, p. 1-6.

Artiklis käsitletakse USA valimiskorralduses viimasel ajal tehtud muudatusi, mis peavad kaasa aitama hääletussüsteemi parandamisele. Erilist tähelepanu pöörab autor olukorrale Florida osariigis, sest nõrk valimiste korraldamine ja häältelugemise saamatus põhjustasid ajaloolise segaduse USA 2000. aasta presidendivalimistel. Samalaadseid probleeme oli ka teistes osariikides. Massachusettsi tehnoloogiainstituudi andmeil läks 2000. aasta presidendivalimistel kaduma 4-6 miljonit häält. Uurijate väitel raskendas häälte kokkulugemist nii vananenud tehnika kui ka valimisjaoskondades töötavate vabatahtlike halb ettevalmistus.

29. oktoobril 2002 kirjutas president George W. Bush alla seadusele, mis aitab osariikidel hääletussüsteeme uuendada (vt *Help America Vote Act of 2002* <http://www.electionline.org/site/docs/pdf/hr3295.pl107252.final.pdf>). Seadusega kehtestatakse hääletussüsteemide miinimumstandardid ja rahastamis põhimõtted. Seadus peaks motiveerima osariike võtma kasutusele moodsaid arvutivõrgul põhinevaid tehnoloogilisi lahendusi. Eesmärk on järgmise kolme aasta jooksul välja vahetada vananenud hääletussedelite süsteemid. Samuti toetab seadus valijate ja valimiste korraldajate õpetamist.

Näiteks Florida osariik on juba oma hääletussüsteemi täielikult uuendanud ja kulutanud selleks üle 125 miljoni dollari, kuid arvutisüsteemid ei tööta veel laitmatult. Autori hinnangul on põhjus liigeses kiirustamises. Siiski peab ta valimiste parema korraldamise huvides oluliseks just tehnoloogilisi uuendusi ja toob selle kohta ka positiivseid näiteid. Töökindlategi arvutisüsteemide puhul peab autor vajalikuks valimisosaluse hajutamist aktiivsema eelhääletuse propageerimise läbi.

Moodne tehnoloogia teeb hääletamisprotseduuri valijale oluliselt mugavamaks. Arvuti- ja modermitehnoloogia kooskasutus võimaldab hääletada kodus. Valijate andmebaasid on seotud autojuhilubade andmebaasidega, mis lubab valijal hääletada suvalises USA valimisjaoskonnas. Ka häälte kadu on hästifunktsioneeriva tehnoloogia puhul minimaalne. Virginia osariigis võrreldi elektroonilist hääletamist kasutanud valimisringkondade andmeid: kui 2000. aasta presidendivalimistel kaotati 600-700 häält, siis aasta hiljem läks valimistel kaduma vaid üks häält. Praegu kasutatakse uut tehnoloogiat ametlikult 510 USA maakonnas, s.o 16% USA kõigist maakondadest, esindades nõnda iga viiendat registreeritud valijat. Uus tehnoloogia loodetakse USAs täielikult kasutusele võtta 2004. aasta parlamendi- ja presidendivalimistel.

Samal teemal vt ka Heather Lardy "Modernising elections: the silent premises of the electoral pilot schemes". *Public Law*, 2003, Spring, lk. 6-13. Artiklis tutvustatakse Suurbritannia valimiste moderniseerimise kava.

Refereerinud Arni Alandi

EUROOPA LIIDU TULEVIK

Peter G. Xuereb

The future of Europe : solidarity and constitutionalism. Towards a solidarity model

European Law Review. Vol. 27 (2002) no. 6, p. 643-662.

Laekeni deklaratsioonis sätestatud põhimõtteid järgides töötab Euroopa Tulevikukonvent välja konkreetseid ettepanekud Euroopa Liidu (EL) struktuuri ja pädevuse muutmiseks, mis võivad hakata kehtima juba 2004. aastal. Uus leping, kuidas seda ka ei nimetataks, on oma

olemuselt aga põhiseaduslik, kirjutab artikli autor. Selle iseloomustavaks jooneks võib pidada "tasakaalustatuse" põhimõtte ning majoritaarse otsustusmehhanismi suuremat rakendamist, arvestades teatud "põhiseaduslikke kaitsevahendeid".

Artiklis käsitletakse kujuneva ELi uute "põhiseaduslike kaitsevahendite" mõjupiirkonda, et säilitada ja kaitsta vähemuses olevate liikmesriikide ja iga üksiku riigi õigusi. Artikli esimeses osas analüüsitakse isikuõiguste kaitset, mis puudutab nii ELi kodanikke kui ka teisi, kes resideeruvad seaduslikult ELi territooriumil. Artikli teises pooles käsitletakse riikide huvide kaitset, kuna rahvas ja rahvuslikud parlamendid nõuavad suuremat ELi asjades kaasaráäkimise õigust. Autori arvates on vastuvõetav vaid kõigi liikmesriikide erinevusi arvestav Euroopa Liit – olgu need erinevused siis kultuurilised, majanduslikud, sotsiaalsed või poliitilised.

Autor kirjeldab põhjalikult solidaarsuse põhimõtet ja selle elemente. Solidaarsust on vaja selleks, et luua selline Euroopa Liit, mis kaitseks iga liikmesriigi ja selle kodanike huve, kirjutab autor. Põhimõte tagab selle, et liikmesriike, kel pole võimalik mingit meedet toetada, abistatakse nii, et see neil võimalikuks saab. Eesmärgiks on vähendada ettepanekute rahvuslikes huvides tagasi lükkamist ja edendada koostööd konsensuse saavutamiseks.

Autor ennustab, et lepingute parandus toob kaasa kõigi valdkondade suurema integratsiooni. Föderalistid saavad seda tõlgendada liikumisena föderaalriigi poole, mitteföderalistid ühenduse pädevuse laienemisena.

Eestikeelse Euroopa Liidu tulevikudebati ülevaate leiab Riigikantselei eurointegratsiooni büroo interneti kodulehelt <http://www.eib.ee/pages.php/010901>

Refereerinud Külli Kask

REFORMID POOLAS

Jerzy Regulski

Building democracy in Poland : the state reform of 1998

Polish Legal Journal. Vol. 7 (2002), no. 1, p. 5-78.

Artikli autor, majandusprofessor Jerzy Regulski, on Poola kohaliku demokraatia toetusfondi asutaja ja president (vt lähemalt *the Foundation in Support of Local Democracy* <http://www.frdl.org.pl/english/foundation.htm>). Aastail 1998-1999 oli ta peaministri reforminõukogu esimees.

Jerzy Regulski tutvustab 1998. aasta riiklikku reformikava, mille järgi Poola eelmine valitsus asus ümber korraldama olulisi avaliku sektori valdkondi. Reformikava tugineb kahele printsibile: detsentraliseerimine ja subsidiaarsuse ehk lähimuse põhimõtte rakendamine. Artiklis tutvustatakse kavandatud reformi ulatust ja eesmärke ning analüüsitakse probleeme ja raskusi, mis reformi algfaasis olid ennustatavad.

Põhilised probleemid, mida reformi käigus lahendada taheti, olid liigne tsentraliseeritus, tohutu bürokraatia, riigirahanduse läbipaistmatus ja järelevalve puudumine. Valitsus kavandas põhjalikke uuendusi riigihalduses, haldusjaotuses ja kohaliku omavalitsuse korralduses. Aastail 1993-1997 valitsenud vasakpoolsete ja põllumeeste erakonna koalitsiooni võimu ajal oli tugevnenud keskvõim ja riigiparaat kasvanud ülemäära suureks. Reformikava hõlmas ka riigirahandust ja maksusüsteemi, haridust, tervishoidu, pensionikorraldust ja sotsiaalhoolekannet, kohtusüsteemi ja õiguskaitset. Reform oli vajalik, kuna mitmes olulises valdkonnas toimusid 1998. aastal veel kommunistliku režiimi ajast pärit struktuurid, mis vaatamata iluravile ei osutunud jätkusuutlikeks.

Samal teemal vt ka **Conor O'Dwyer "Civilizing the State Bureaucracy: The Unfulfilled Promise of Public Administration Reform in Poland, Slovakia, and the Czech Republic (1990-2000)" (May 1, 2002).** *Berkeley Program in Soviet and Post-Soviet Studies*. Working Paper 2002_01-odwy.
http://repositories.cdlib.org/iseees/bps/2002_01-odwy

Conor O'Dwyer on analüüsinud ja võrrelnud haldusreformi ja avaliku teenistuse reformi tulemusi Poolas, Slovakkias ja Tšehhi Vabariigis. Tulemuse hindamisel kasutab ta nelja mõõdupuud: tõhusus, tulemusvastutuse (*accountability*) rakendamine, riigiaparaadi suurus ja korrupsiooni ulatus. Näiteks Poola puhul toob autor esile, et reformi tagajärjel riigi- ja kohalike omavalitsuste teenistujate arv hoopis suurenes. Poola juhtum näitab, et kõige paremate kavatsustega algatatud detsentraliseerimine osutus Pandora laekaks sellise poliitilise süsteemi puhul, kus riik ja erakonnad on nõrgad. Autor vaatleb ka põhjusi, miks tulemused valmistavad pigem pettumust ja on mõnel juhul oodatule vastupidised.

Refereerinud Giina Kaskla

KORRUPTSIOON UNGARI KRIMINAALKOODEKSIS

Ilona Görgényi

Fighting international and national corruption by means of criminal law

Acta Juridica Hungarica. Vol 43 (2002), no. 3-4, p. 371-386.

Artiklis antakse ülevaade Ungari kriminaalkoodeksi korrupsiooni käsitlevatest sätetest. Seadus jõustus 1. aprillil 2002 ja selles on laiendatud kriminaliseeritud korruptiivsete tegude ringi. Võrreldes varem kehtinud seadusega, on uues seaduses mitmeid muudatusi: karistused on karmimad, organiseeritud kuritegevuses süüdimõistetute kuritegelikul teel omandatud vara saab konfiskeerida, ametiisikuid saab karistada korrupsioonijuhtudest teatamata jätmise eest, laiendatud on altkäemaksu eest karistamist.

Kõige üksikasjalisemalt on Ungari kriminaalkoodeksis reguleeritud altkäemaksukuriteod. Need on ametiisiku mõjutamine altkäemaksuga, majandusalane altkäemaks ja ametliku menetluse takistamine altkäemaksuga. Kõigil juhtudel on karistatav nii aktiivne kui ka passiivne altkäemaks, st nii altkäemaksu andmine kui ka võtmine. Korrupsioonikuriteod on ka altkäemaksust teatamata jätmine ja kauplemine mõjuvõimuga. Viimasel juhul eristatakse ametialast ja majandusalast mõjuvõimuga kauplemist. Eraldi sätted käsitlevad rahvusvahelist korrupsiooni. Määratletud on ametiisikud ning tulundus- ja mittetulundusühingutega seotud isikud, keda seadus hõlmab. Endiselt on altkäemaksu võtmise eest ette nähtud karmimad karistused kui selle andmise eest. Karistuse osas ei tehta vahet riigisisesele ja rahvusvahelisele kuriteole, sanktsioonid on ühesugused. Kõige raskematel juhtudel võib karistada 5-10aastase vabadusekaotusega.

Kriminaalkoodeksi korrupsioonivastaste sätete ajakohastamisel võeti arvesse OECD rahvusvahelises äritehingus välisriigi ametiisiku altkäemaksukuriteo vastu võitlemise konventsiooni (*Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions*) ja Euroopa Nõukogu korrupsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni (*Criminal Law Convention on Corruption*). Mõlema välislepinguga on Ungari ühinenud ja uus seadus on nende nõuetega kooskõlas.

Autori hinnangul ei ole korrupsioon Ungaris suur probleem, kui seda võrrelda muu maailmaga. Ungaris on kasutusele võetud korrupsiooni ennetavad abinõud, nt avalikus sektoris tegutsevatel inimestel tuleb esitada vara deklaratsioon. Oluliseks sammuks korrupsiooni vältimisel peab autor valitsuse poliitikat, mille tulemusel on märkimisväärselt tõusnud avalike teenistujate ja õiguskaitseametnike palk.

Refereerinud Giina Kaskla

EUROOPA JULGEOLEK

Martin Trybus

The EC Treaty as an instrument of European defence integration : judicial scrutiny of defence and security exceptions

Common Market Law Review. Vol. 39 (2002), no. 6, p. 1347-1372.

Euroopa Ühendus (EÜ) loodi peamiselt majanduslikel eesmärkidel. Majanduslik tähendus on ka riigikaitsele. Eksport, avalikud hanked ja konkurents on EÜ siseturu olulised osad, mis mõjutavad kaitsektorit. Seetõttu tuli EÜ asutajatel leida tasakaal ühenduse majanduslike ja liikmesriikide julgeolekut puudutavate huvide vahel.

Artiklis väidetakse, et EÜ asutamisleping on oluline Euroopa julgeolekualase koostöö jaoks, kuna see hõlmab ka riigikaitse majanduslikke aspekte. Pädevuse jaotumine julgeoleku vallas nõuab Euroopa Liidu ja liikmesriikide võimupiiride täpsemat määratlemist. Artiklis käsitatakse EÜ asutamislepingut kaitsealase integratsiooni vahendina ning keskendutakse kaubanduslikele ja kaitsealastele kokkupuutepunktidele. Sellest vaatenurgast analüüsitakse ELi lepingu esimest sammast ja EÜ asutamislepingut.

EÜ lepingusätteid jagab autor Euroopa Kohtu julgeolekualase pädevuse põhjal kahte rühma. Kõigepealt analüüsitakse artikleid 30, 39(3), 46(1) ja 58(1)(b), milles käsitletakse kaupade, töötajate, teenuste, kapitali ja maksete vaba liikumise lubamist või avaliku julgeoleku huvides piiramist. Teise rühma moodustavad artiklid 296 ja 297, mis lubavad liikmesriikidel rakendada kaitsemeetmeid rahvusliku julgeoleku huvides. Samas ei ole kohtul rahvuslikke suveräänsuspiire määratlemata võimalik neid artikleid tõlgendada.

Esimeses rühmas näeb artikli autor ühenduse siseturu huvide ja liikmesriikide avaliku julgeoleku huvide vastandumist. Teise rühmaga seotud kohtupraktikat uurides leiab ta, et kuni viimase ajani on Euroopa Kohus suhtunud nendesse kaasustesse suure vastumeelsusega. Euroopa Kaitseühenduse (*European Defence Community*) loomise ebaõnnestumine 1954. aastal põhjustas selle, et ka EÜ lepingust on igasugune ühine kaitsetegevus välja jäetud. Oluliseks takistuseks on ka kaitseküsimustega seotud konfidentsiaalsuse nõue. Teatud juhtudel paistab rahvuslik julgeolek olevat vaid ettekääne, et kaitsta vähemkonkurentsivõimelisi valdkondi; samuti leiab autor küsitavusi nimetatud artiklite sõnastuses.

EÜ lepingu artikliga 297 seoses peatub autor ka kriisiolukordadel ning käsitleb Euroopa Kohtu, Euroopa Komisjoni ning liikmesriikide seisukohti. Puudutades rahvusvahelise õigusega seotud valdkondi, nagu siseriiklikku õigust ja korda ähvardavad mõjud (tuumakatastroof, kodusõda, epideemia, riigi pankrot) ja rahvusvahelised pinged, mis võivad viia sõjani, järeldab autor, et Euroopa Kohus peab tulevikus andma selgesõnalisemaid tõlgendusi.

Kokkuvõttes leiab autor, et ELi liikmesriigid peavad ise oma rahvusliku julgeoleku tagama ja et Euroopa kaitsealane koostöö seisneb peamiselt ühises välis- ja julgeolekupoliitikas. Oma julgeolekualaste sätetega on EÜ leping selles kontekstis vaid üks lisaabinõusid. Lepingu nn esimese rühma artiklite täitmise üle teostatakse pingsat järelevalvet, teise grupi artiklite osas ei ole see aga võimalik, v.a mõningatel juhtudel, millega on hakatud tegelema alles hiljuti.

Refereerinud Õnne Mets

ÕIGUSSOTSIOLOOGIA

Paddy Hillyard

Invoking indignation : reflections on future directions of socio-legal studies

Journal of Law and Society (2002) no. 4, p. 645-656.

Autor alustab kriitikaga Suurbritannia ülikoolide sotsiaalpoliitiliste uurimuste ebaõiglase hindamise ja rahastamise kohta, võrreldes õigusteadusele jagatavate ressursidega. Seejärel vaadeldakse laiemalt ühiskondlikku ebavõrdsust ja selle põhjuste uurimist.

Autor leiab, et õigussotsioloogia on liialt kaugenenud tegelikkusest – abstraherimistase on nii kõrge, et hüpoteese pole võimalik enam kontrollida. Selline teooria aga kujutab endast lihtsalt fiktsiooni. Tähelepanu koondub tekstidele; õigusteaduskondades viiakse läbi tekstianalüüse (seaduste tekstid, kohtupraktika, Interneti materjalid). Seega pole enam vajadust uurida inimeste igapäevaelu.

Foucault' võimu kõikjaloleku teooriale vastandub traditsiooniline võimu käsitlus – võim on omandatud ja hierarhiline ning mõnel indiviidil ja institutsioonil on seda rohkem kui teisel. Võim on jaotunud sotsiaalselt ebaühtlaselt ja on kohati väga kontsentreeritud. Globaliseerumine suurendab vähemuse võimu enamuse üle. Võim koondub kõige vanamoelisemas mõttes üha väiksema hulga inimeste kätte. Kuid nüüdisaegse riigi võimustruktuur on õigussotsioloogilises uurimises unarusse jäetud. Kasvavad ebavõrdsust nii kohalikul, rahvuslikul kui ka rahvusvahelisel tasandil ning õiguse ja juristide osa selle kujunemisel on uuritud väga vähe.

Kui asjakohane on õigussotsioloogia olnud näiteks globaalse soojenemise, suu- ja sõrataudi leviku või 2001. aasta 11. septembri terrorirünnaku seletamisel? Lähtutud on üksnes regulatiivsest vaatepunktist ning võetud aksioomiks, et terrorismi tarvis on vaja spetsiaalset seadusandlust. Nagu aastakonverentside teemadest näha, piirduakse õigussotsioloogilistes uuringutes doktriinide käsitlemisega. Kuid "tegelikkusest võõrandumine viib teoreetiliste hallutsinatsioonideni" (R. Rorty "Achieving our Country". 1998, lk. 94), mistõttu on autori arvates vaja praegu keskenduda olulistele küsimustele.

Õigussotsioloogid ei tegele 21. sajandi alguse karmide reaalsustega: ligi 3 miljardit inimest arengumaades teenivad vähem kui 2 dollarit päevas, keskkonnatingimused halvenevad, veerandil Maa elanikest pole juurdepääsu puhtale veele, kolm viiest arengumaa elanikust (keda on kokku 4,5 miljardit) on ilma jäetud meditsiiniteenustest, ca 250 miljonit alla 15-aastaslast on sunnitud töötama (sh miljonid on tõmmatud seksiarisse), ca 10 miljonit last sureb aastas alatoitluse ja ennetatavate haiguste tagajärjel. Suured erinevused on maailma rahvastiku keskmise eluea ja tervise osas. Näiteks Suurbritannias on kodutute keskmine eluiga poole lühem kui kindla elukohaga inimestel. Kogu maailmas suureneb materiaalne kihistumine. Rikkad saavad rikkamaks, vaesed jäävad vaesemaks ja keskklass hakkab kaduma. Kui kümme aastat tagasi oli Ameerika Ühendriikide firmadirektori palk 42 korda kõrgem kui töölisel, siis nüüd on see vahe kasvanud 419-kordseks. Samasugune areng leiab aset ka Suurbritannias. Selline ebavõrdsus avaldab tohutut mõju ühiskondlikule korrale, stabiilsusele ja julgeolekule ning on autori arvates ka ebamoraalne.

Õigussotsioloogide oluline ülesanne on uurida, milline roll on õigusel ja õigusinstitutsioonidel sellise ebavõrdsuse loomisel ja säilitamisel. Selleks on vaja läbi viia empiirilisi uuringuid õigusstruktuuride mõju kohta ühiskondlikele suhetele. Ülikoolide õppejõud peaksid endalt küsima, miks huvitab tudengeid rohkem tekst kui kontekst, rohkem teoreetiline kui praktiline analüüs, rohkem kvalitatiivne kui kvantitatiivne uuring. Autor rõhutab kõlbeliste väärtuste ja eetika tähtsust ning leiab isegi, et tänapäeva maailmas on vaja utoopilist õigluse kontseptsiooni. Teadlased ei tohiks võimendada määramatust ja relativismi.

Refereerinud Margit Tammur

PARLAMENTIDE REGLEMENDID : valik veebiaadresse

Ameerika Ühendriigid

http://www.house.gov/rules/house_rules_text.htm

Austraalia

<http://www.aph.gov.au/house/PUBS/STANDOS/INDEX.HTM#contents>

Austria (saksa ja inglise keeles)

<http://www.parlament.gv.at/pd/gesetze/gog/default.html>

<http://www.parlament.gv.at/pd/gesetze/gog-eng/default.html>

Hispaania (hispaania keeles)

<http://www.congreso.es/ingles/area.htm>

Iirimaa

<http://www.irlgov.ie/oireachtas/Procedural-Documents/Standing-Orders.htm>

Itaalia (inglise keeles)

<http://english.camera.it/index.asp?content=%2Fdeputati%2Ffunzionamento%2F05%2Eregolamento%2Easp>

Kanada

<http://www.parl.gc.ca/information/about/process/house/standingorders/toc-e.html>

Küpros (inglise keeles)

<http://www.parliament.cy/parliamenteng/index.htm>

Leedu (inglise keeles)

<http://www3.lrs.lt/cgi-bin/preps2?Condition1=90546>

Luksemburg (prantsuse keeles)

<http://www.chd.lu/docs/pdf/reglement.pdf>

Läti (inglise keeles)

http://www.saeima.lv/Likumdosana_eng/likumdosana_kart_rullis.html

Malta (inglise keeles)

http://parliament.gov.mt/information/Data/sta_ord_eng.htm

Norra (inglise keeles)

http://www.stortinget.no/english/rules_of_procedure.html

Prantsusmaa (prantsuse ja inglise keeles)

<http://www.assemblee-nationale.fr/connaissance/reglement.asp>

<http://www.assemblee-nationale.fr/english/8ac.asp>

Rootsi (inglise keeles)

<http://www.riksdagen.se/english/work/fundamental/riksdag/index.htm>

Rumeenia (inglise keeles)

http://www.cdep.ro/pls/dic/cd.show?cpage=regcd0_2

Saksamaa (saksa ja inglise keeles)

<http://www.bundestag.de/gesetze/go/>

http://www.bundestag.de/htdocs_e/info/rules.pdf

Šveits (saksa ja prantsuse keeles)

http://www.admin.ch/ch/d/sr/171_13/index.html

http://www.admin.ch/ch/f/rs/171_11/index.html

Soome (soome ja inglise keeles)

<http://www.eduskunta.fi> (vt Aakkosellinen hakemisto→Eduskunnan työjärjestys)

<http://www.om.fi/constitution/3481.htm>

Šotimaa

http://www.scottish.parliament.uk/parl_bus/sto-c.htm

Taani (inglise keeles)

<http://www.ft.dk/?/samling/20021/MENU/00000005.htm>

Tšehhi (inglise keeles)

http://www.psp.cz/cgi-bin/eng/docs/laws/1995/90_index.html

Ungari (inglise keeles)

<http://www.mkogy.hu/hazszabaly/resolution.htm>

Wales

<http://www.wales.gov.uk/keypubstandingorders/index.htm>

Venemaa (vene keeles)

<http://www.duma.gov.ru/reglamnt/reglamnt.htm>

Koostanud Giina Kaskla

PARLAMENDIÕIGUS : võõrkeelsete raamatute valiknimestik

Üldküsimused

Keese, Ray E. Modern parliamentary procedure. New York: Barnes & Noble Books, 1974. – 176 lk.

Kohaviit: 2-94-00724

Ostrow, Joel M. Comparing post-Soviet legislatures: a theory of institutional design and political conflict. Columbus: Ohio State University Press, 2000. – XII, 305 lk.

Kohaviit: 2-02-01207

Parliamentary codes of conduct in Europe: an overview. Brussels: European Centre for Parliamentary Research and Documentation ; European Parliament, 2001. – 72 lk.

Kohaviit: 2-02-03074

<http://www.ecprd.org/Doc/publica/OTH/CodeConduct.pdf>

Rules on parliamentary immunity in the European Parliament and the Member States of the European Union. Brussels: European Centre for Parliamentary Research and Documentation ; European Parliament, 2001. – 55 lk.

Kohaviit: 2-01-08141

<http://www.ecprd.org/Doc/publica/OTH/RulesParlImmu.pdf>

Sturgis, Alice. The standard code of parliamentary procedure / revised by The American Institute of Parliamentarians ; original edition by Alice Sturgis. 4th ed. New York : Toronto: McGraw-Hill, 2001. – XXIV, 285 lk.

Kohaviit: 2-01-01148

Van der Hulst, Marc. The parliamentary mandate: a global comparative study. Inter-Parliamentary Union, 2000. – XI, 154 lk.

Kohaviit: 2-00-03840

Ameerika Ühendriigid

Brown, Holmes. Constitution, Jefferson's manual and rules of the House Representatives of the United States, 102nd congress. Washington: U.S. Government Printing Office, 1991. – XIII, 1238 lk.

Kohaviit: 2-95-07884

Ethics manual for members, officers, and employees of the U.S. House of Representatives: the Committee on Standards of Official Conduct, 102nd congress, 2nd session. Washington:

U.S. Government Printing Office, 1992. – XV, 493 lk.

Kohaviit: 2-95-11612

Gitelson, Alan R. Ameerika Ühendriikide valitsemisüsteem. Boston: Houghton Mifflin, 1996. - 406 lk.

Kongress – lk. 207-229.

Kohaviit: 3-01-00886

Gold, Martin. The book on Congress: process, procedure, and structure. Washington: The Big Eagle, 1992. – 383 lk.

Kohaviit: 3-97-00461

Oleszek, Walter J. Congressional procedures and the policy process. 3rd ed. Washington, D.C.: CQ Press, 1989. – XIII, 330 lk.

Kohaviit: 2-00-00768

Standing orders and other orders of the Senate. Washington, 1993. – 146 lk.

Kohaviit: 2-94-04872

Austria

GOG Nationalrat: Geschäftsordnungsgesetz in der Fassung der 15. September 1996 geltenden GOG-Novelle 1996 samt Register sowie Unvereinbarkeitsgesetz. Wien:

Parlamentsdirektion, 1996. – 223 lk.

Kohaviit: 1-98-02844

Nödl, Andreas. Parlamentarische Kontrolle: das Interpellations-, Resolutions- und Untersuchungsrecht: eine rechtsdogmatische Darstellung mit historischem Abriss und empirischer Analyse. Wien: Böhlau, [1995]. – 198 lk.

Kohaviit: 2-98-02270

Schambek, Herbert. Österreichs Parlamentarismus: Werden und System. Berlin: Dunker & Humboldt, 1986. – XX, 917 lk.

Kohaviit: 2-255.261

Walter, Robert. Grundriss des österreichischen Bundesverfassungsrechts. Wien: Manz, 2000. – XXXVIII, 697 lk.

Die Gesetzgebung des Bundes – lk. 156-242.

Kohaviit: PL A/4748

Hispaania

Spanish Constitution and standing order of the Congress. Madrid, 1990. – 326 lk.

Kohaviit: 497.878

Kanada

Précis of procedure = Précis de procédure / House of Commons. 5th ed. Ottawa: House of Commons, 1996. – 149, [10] lk.

Kohaviit: 3-96-02324

Maingot, J.P. Joseph. Parliamentary privilege in Canada. 2. tr. [Quebeck] : Mc-Gill-Queen's University Press : House of Commons, 1997. – XXIV, 404 lk.

Kohaviit: 2-01-00517

Leedu

Статут Сейма Литовской Республики // Ведомости Литовской Республики (1999) nr. 25, art. 244.

Läti

Latvian law services. Vol. 4. Stamford, 1998. – Irdlehraamat.
Rules of Procedure of the Saeimas, July 28, 1994 – act 151.
Kohaviit: 2-98-07768

Poola

Polish Constitutional Law : the constitution and selected statutory materials : [according to the law in force on 24th May 2000]. Wyd. 2. Warsaw : Chancellery of the Sejm, 2000. – 616 lk.
The Standing Orders of the Sejm of the Republic of Poland. Rules on Regulations of the Senate – lk. 245-364.
Kohaviit: 1-00-03012

Prantsusmaa

Bell, John. French Constitutional Law. Oxford: Clarendon Press, 1994. – 367 lk.
Parliamentary Procedure – lk. 112-137.
Kohaviit: 2-97-03782

Chagnollaud, Dominique. Droit constitutionnel contemporain. Paris: Dalloz, 1999. – 375 lk.
La subordination du Parlement? – lk. 321-353.
Kohaviit: 2-00-00617

Guchet, Yves ; Catsiapis, Jean. Droit constitutionnel. Paris: Ellipses, 1996. – 256 lk.
Le parlement et ses rapports avec le gouvernement – lk. 135-177.
Kohaviit: 3-97-01593

Nuttens, Jean-Dominique. Le Parlement Français et l'Europe: l'article 88-4 de la Constitution. Paris: Librairie générale de droit et de jurisprudence, 2001. – 424 lk.
Le règlement de l'Assemblée nationale. Le règlement du Sénat – lk. 65-75.
Kohaviit: PL A/5475; 100

Rootsi

The constitution of Sweden 1989 : the constitutional documents of Sweden. Stockholm: Swedish Riksdag, 1990. – 156 lk.
The Riksdag Act – lk. 67-106.
Kohaviit: 2-212.554

Sveriges grundlagar och riksdagsordningen. Stockholm: Sveriges riksdag, 1999. – 201 lk.
Kohaviit: 2-02-06735

Saksamaa

Berliner Wegweiser für Abgeordnete / Deutscher Bundestag. Bonn: Wissenschaftliche Dienste des Deutschen Bundestages, 1999.– 227 lk.
Kohaviit: 1-01-01067

Documents on democracy in the Federal Republic of Germany: basic law for the Federal Republic of Germany, law on the Federal Constitutional Court, law on political parties, federal electoral law, rules of procedure of the German Bundestag. 2nd updated ed. Bonn: Press and Information Office of the Federal Government, 1994. – 400 lk.
Kohaviit: 3-96-01411

Geschäftsordnung des Deutschen Bundestages und Geschäftsordnung des Vermittlungsausschusses. Bonn: Deutscher Bundestag, 1999. – 189 lk.
Kohaviit: 1-99-04168

Klopp, Heinrich Wilhelm. Das Amt des Alterspräsidenten im Deutschen Bundestag: historische Entwicklung, Bestellung, Befugnisse und Rechtsstellung einer Institution des deutschen Parlamentarismus. Berlin: Duncker & Humblot, 2000. – 213 lk.
Kohaviit: PL A/1; 48

Ritzel, Joseph Bucker. Handbuch für die parlamentarische Praxis mit Kommentar zur Geschäftsordnung des Deutschen Bundestages. Neuwied [etc.]: Luchterhand, 1998. – Irdlehraamat.
Kohaviit: 2-97-10017

Schick, Rupert; Zeh, Wolfgang. So arbeitet der Deutsche Bundestag: Organisation und Arbeitsweise. Rheinbreitbach: NDV, 1999. – 158 lk.
Kohaviit: 1-99-04163
Sama inglise keeles, kohaviit: 1-98-04397
Sama vene keeles, kohaviit: 2-01-05455

Welti, Felix. Die soziale Sicherung der Abgeordneten des Deutschen Bundestages, der Landtage und der deutschen Abgeordneten im Europäischen Parlament. Berlin: Duncker & Humblot, 1998. – 423 lk.
Kohaviit: PL A/1; 45

Soome

Suomen eduskunta / [kirjan tekstid on laaditud eduskunnan kanslian ja Oy Edita Ab:n yhteistyönä]. Helsinki: Edita, 2000. – 86 lk.
Kohaviit: 2-02-04652
Sama inglise keeles, kohaviit: 2-01-05430

Suomen valtiosääntö. Helsinki: Eduskunta, 2001. – 153 lk.
Eduskunnan työjärjestys – lk. 106-153.
Kohaviit: 2-02-00991
Sama inglise keeles, kohaviit: 2-02-00992
Sama vene keeles, kohaviit: 2-02-01012

Suurbritannia

Companion to the Standing orders and guide to the proceedings of the House of Lords. 17th ed. London: The Stationery Office, 1994. – [6], 275 lk.
Kohaviit: 1-00-04694

McEldowney, John F. Public Law. London: Sweet & Maxwell, 1998. – 876 lk.
Parliament – lk. 37-69.
Kohaviit: 2-00-01424

The standing orders of the House of Lords relating to public business: ordered to be printed 26 July 1999. London: The Stationery Office, 1999. – 74 lk.
Kohaviit: 1-00-04695

Šotimaa

Ashton, Christina ; Finch, Valerie. Constitutional Law in Scotland. Edinburgh: W. Green / Sweet & Maxwell, 2000. – 515 lk.
The Parliament's Standing Orders – lk. 115-117. The Scottish Parliament – lk. 187-236.
Kohaviit: 2-00-06968

Taani

Standing Orders of the Folketing [of December 17th 1953, latest amendments added on January 29th 1998]. Copenhagen, 1999. – 69 lk.
Kohaviit: 1-01-01141

Ungari

On the standing orders of the Parliament of the Republic of Hungary. Budapest, 1994. – 55 lk.

Kohaviit: 4-95-01587

Venema

Баглай, М. В. Конституционное право Российской Федерации. Москва, 1999. – 760 lk. Федеральное Собрание Российской Федерации – lk. 430-559.

Kohaviit: 2-00-02529

Глейзнер, Дж. ; Чейсти, П. Российская Государственная Дума: структура, деятельность и эволюция в период 1993-1998 годов. Москва, 1999. – 68 lk.

Kohaviit: 1-00-00759

Регламент Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации // Собрание Законодательства Российской Федерации (1998) nr. 7, art. 801.

Koostanud Katrin Ordlik

UUED ÕIGUSRAAMATUD EESTI RAHVUSRAAMATUKOGUS

jaanuar-märts 2003

Õiguse üldküsimumused

IX Riigikogu stenogrammid 2002. - Tallinn: Riigikogu Kantslei dokumendiosakond, 2002.-

4. kd. : VII istungjärk : 20. mai - 6. juuni. - 2002. - XXVII, 1349.-1666. + hääletustabelid.

5. kd. : VII istungjärk : 10. juuni - 20. juuni. Erakorraline istungjärk 30. juuli. Erakorraline istungjärk 3. september. - 2002. - XXIX, 1667.-2012. + hääletustabelid.

6. kd. : VIII istungjärk : 9. september - 26. september. - 2002. - XXXI, 373 lk. + hääletustabelid.

7. kd. : VIII istungjärk : 7. oktoober - 7. november. - 2003. - XXXVII, 375.-836. lk. + hääletustabelid.

Märksõnad: parlamendid/istungjärgud/Eesti/stenogrammid

Kohaviit: 3-02-02728, 3-03-00122, 3-03-00140, 3-03-00377

Aspects of Finnish Contemporary Law : Finnish national reports to the XVIth congress of the International Academy of Comparative Law. Brisbane, 2002 / ed. by Tore Modeen. -

Helsinki : Kauppakaari, 2002. - vii, 290 lk. - (Publications of the Finnish Branch of the International Association of Legal Sciences).

ISBN 952-14-0668-2

Märksõnad: inimõigused/vähemusrahvused/keskkonnaõigus/autoriõigus/intellektuaalne omand/Internet/embrüokaitse/kriminaalõigus/korruptsioon/elektroniline kaubandus/äriühinguõigus/rahvusvaheline koostöö/rahvusvaheline õigus/Soome/aruedand/konverentsikogumikud

Kohaviit: PL A/5643 ; 1

The development of legal language : papers from an international symposium held at the University of Lapland, September 13-15, 2000 / ed. by Heikki E. S. Mattila. - Helsinki :

Kauppakaari, 2002. - X, 193 lk.

ISBN 952-14-0633-X

Märksõnad: õiguskeel/terminoloogia/Euroopa Liidu õigus/võrdlev õigusteadus/Saksamaa/Suurbritannia/Kanada/Prantsusmaa/Hispaania/Soome/Rootsi/konverentsikogumikud

Kohaviit: 2-02-08183

Gräzin, Igor. Autoreferaat : [kokkuvõtte teadustegevusest ja -tööst]. - Tallinn : Akadeemia Nord, 2002. - 38 lk. - (Akadeemia Nord toimetised ; 17). - Autori tähtsamate publikatsioonide loetelu lk. 23-25.

ISBN 9985-9351-3-0

ISSN 1406-5762

Märksõnad: juristid/poliitikud/teadus- ja arendustegevus/metodoloogia/õigusteooria/majandus/poliitika/rahvusvaheline õigus/artiklikogumikud

Kohaviit: PE B/2181 ; 17

Introduction to Italian law / ed. by Jeffrey S. Lena, Ugo Mattei. - Hague [etc.] : Kluwer Law International, 2002. - xxi, 504 lk.

ISBN 90-411-1707-5

Märksõnad: õigusajalugu/õigusallikad/avalik õigus/õigussüsteemid/riigiõigus/põhiseadused/Euroopa Liidu õigus/tsiviilõigus/kriminaalõigus/lepinguõigus/eraõigus/tööõigus/Itaalia

Kohaviit: 2-02-08149

Introduction to the law of the United States / ed. by David S. Clark, Tugrul Ansay. - 2nd ed. - The Hague [etc.] : Kluwer Law International, 2002. - xxix, 489 lk.

ISBN 90-411-1748-2

Märksõnad: õigussüsteemid/õiguskultuur/õigusharidus/õigusallikad/riigiõigus/haldusõigus/tööõigus/kriminaalõigus/menetlusõigus/lepinguõigus/finantsõigus/äriõigus/tsiviilõigus/perekonnaõigus/pärimisõigus/Ameerika Ühendriigid

Kohaviit: 2-02-08123

Järveld, Peeter. Õigus ja poliitika kultuuris : artikleid ja esseid / [eess.: Ene Grauberg, Rein Ruutsoo ; järelsõna: Dietmar Willoweit]. - Tallinn : Akadeemia Nord, 2002. - 232 lk. - Bibl. peatükkide lõpus. - Artiklite kokkuvõtted inglise ja saksa k. - Autori publikatsioonide bibl. lk. 183-214 / koost. Maia Ruttu, Inna Grünfeldt.

ISBN 9985-9413-2-2

Märksõnad: õiguskultuur/poliitiline kultuur/kultuur/riiklus/võim/õigusajalugu/artiklikogumikud

Kohaviit: 2-03-01370

Klami, Hannu Tapani. Studier rörande svensk och finsk rätt. - Åbo : Åbo Akademis förlag, 2002. - VII, 344 lk.

ISBN 9517651155

Märksõnad: õigusteadus/õigusajalugu/õigusfilosoofia/õiguspoliitika/Soome/Rootsi

Kohaviit: 2-03-01954

Mersky, Roy M. ; Dunn, Donald J. Fundamentals of legal research. - 8th ed. - New York, N.Y. : Foundation Press, 2002. - xli, 821 lk. - (University casebook series).

ISBN 158778064X

Märksõnad: õigusinfo/uuringud/infootsing/Internet/õigusallikad/Ameerika Ühendriigid

Kohaviit: 3-03-00870

The Oxford handbook of jurisprudence and philosophy of law / ed. by Jules Coleman, Scott Shapiro. - Oxford [etc.] : Oxford University Press, 2002. - x, 1050 lk.

ISBN 0-19-829824-2

Märksõnad: jurisprudents/õigusfilosoofia/õigusteooria/esseed/käsiraamatud

Kohaviit: 3-02-03145

Riigikogu Toimetised : [nr. 6] / Riigikogu Kantselei ; peatoim. Aivar Jarne. - Tallinn :

Riigikogu Kantselei, 2002. - 258 lk. - <http://www.riigikogu.ee/rva/toimetised>

ISSN 1406-5665

Märksõnad: parlamendid/artiklikogumikud

Kohaviit: PE A/1746 ; 6

Tsiviilõigus

Forgeard, Marie-Cécile ; Crône, Richard ; Gelot, Bertrand. La réforme des successions : loi du 3 décembre 2001 : commentaire & formules. - Paris : Répertoire du notariat Defrénois, 2002. - X, 185 lk.

ISBN 2-85623-039-3

Märksõnad: õigusjärglus/õigusreformid/pärimisõigus/testamendid/Prantsusmaa/kommentaariid

Kohaviit: 2-03-00821

Голованов, Н. Гражданско-правовые договоры : курс лекций. - Санкт-Петербург : Питер, 2002. - 263 lk. - (Учебное пособие).

ISBN 5-94723-015-1

Märksõnad: lepingud/lepinguõigus/Venemaa/kõrgkooliõpikud
Kohaviit: 1-02-05770

Изюмникова, Т. Основы знаний о страховании. - Tallinn : Vegstorm, 2003. - 48 lk.
ISBN 9985-78-852-4
Märksõnad: võlaõigus/kindlustus/käsiraamatud
Kohaviit: 3-03-00402

Länsineva, Pekka. Perusoikeudet ja varallisuussuhteet. - Helsinki : Suomalainen Lakimiesyhdistys, 2002. - XXV, 292 lk. - (Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja. A-sarja ; 235).
ISBN 951-855-199-5
ISSN 0356-7206
Märksõnad: põhiõigused/omandiõigus/varaline õigus/õiguskaitse/eraõigus/avalik õigus/õigusteooria/seaduste kooskõlastamine/Euroopa/Soome/dissertatsioonid
Kohaviit: PL A/1815 ; 235

Autoriõigus ja autoriõigusega kaasnevad õigused

Urheberrecht in Mittel- und Osteuropa : Handbuch mit Einführungen und Rechtstexten : Teil 2 : Estland, Lettland, Litauen, Tschechien, Ukraine, Ungarn / Hrsg. Artur-Axel Wandtke. - Berlin : Berlin-Verl. Spitz, 2002. - 604 lk.
ISBN 3-87061-742-X
Märksõnad: intellektuaalne omand/õiguskaitse/rahvusvahelised lepingud/rahvusvahelised organisatsioonid/Baltimaad/Kesk-Euroopa/Ida-Euroopa/seadused (jur.)/käsiraamatud
Kohaviit: 2-02-08034

The yearbook of copyright and media law 2001/2002. - Oxford ; New York : Oxford University Press, 2002. - XLIII, 430 lk.
ISBN 0-19-924584-3
Märksõnad: meedia/ajakirjandus/massikommunikatsioon/sõnavabadus/õigusloome/ajakirjandusvabadus/intellektuaalne omand/Internet/Euroopa Liidu õigus/rahvusvahelised lepingud/kaasused (jur.)/aastaraamatud/artiklikogumikud
Kohaviit: PL A/4026 ; 2001/2002

Tööstusomand

Marin, Patricia Lucia Cantuária. Providing protection for plant genetic resources : patents, *sui generis* systems, and biopartnerships. - New York [etc.] : Kluwer Law International, c2002. - xvi, 206 lk.
ISBN 90-411-8875-4
Märksõnad: intellektuaalne omand/patendid/biotehnoloogia/sordiaretus/taimed/transgeensed taimed/hübriidid/geenitehnoloogia/põllumajandustehnoloogia/õiguskaitse/rahvusvahelised organisatsioonid/rahvusvaheline õigusloome/rahvusvaheline õigus/seadused (jur.)/rahvusvahelised lepingud
Kohaviit: 2-02-08148

Reeskamp, Paul L. Intellectual Property Law in the Netherlands. - The Hague [etc.] : Kluwer, 2002. - xviii, 98 lk. - (Allen & overy legal practice).
ISBN 90-411-1813-6
Märksõnad: intellektuaalne omand/patendid/kaubamärgid/Internet/kõlvatu konkurents/Euroopa Liidu õigus/Holland
Kohaviit: 2-02-08152

Äriõigus

Auväärt, Lembit. Äri- ja ühistegevus. - Tartu : ÕPS Tartu Ühing, 2002. - 187 lk. - Bibl. lk. 186-187.

ISBN 9985-78-817-6

Märksõnad: ettevõtlus/äriühingud/ühistegevus/tulundusühistud/äriregistrid/ettevõtted/asutamine/litsentsid/õiguslikud aspektid

Kohaviit: 1-03-00347

Declercq, Peter J. M. Netherlands insolvency law : the Netherlands bankruptcy act and the most important legal concepts. - The Hague : T. M. C. Asser Press, 2002. - xx, 289 lk.

ISBN 9067041440

Märksõnad: pankrotid/pankrotimenetlus/pankrotiõigus/Holland

Kohaviit: 2-02-08122

Epstein, David G. Bankruptcy and related law in a nutshell. - 6th ed. - St. Paul, Minn. : West Group, 2002. - xxxiv, 478 lk. - (West nutshell series).

ISBN 0-314-25034-4

Märksõnad: pankrotid/pankrotimenetlus/pankrotiõigus/Ameerika Ühendriigid

Kohaviit: 1-03-00628

Ratner, David L. ; Hazen, Thomas Lee. Securities regulation in a nutshell. - 7th ed. - St. Paul, Minn. : West Group, 2002. - li, 329 lk. - (West Nutshell series).

ISBN 0-314-25657-1

Märksõnad: väärtpaberiturg/väärtpaberid/pangandus/investeeringud/Ameerika Ühendriigid/käsiraamatud

Kohaviit: 1-03-00627

Stone, Bradford. Uniform commercial code in a nutshell. - 5th ed. - St. Paul, Minn. : West Group, 2002. - clxxxi, 590 lk. - (West nutshell series).

ISBN 0-314-24095-0

Märksõnad: pangad (maj.)/garantii/seadustikud/vastutus/Ameerika Ühendriigid/lepinguõigus/müügilepingud/lepinguvabadus/lepingurikkumine/käsiraamatud

Kohaviit: 1-03-00630

Stummel, Dieter. Standardvertragsmuster zum Handels- und Gesellschaftsrecht - Deutsch-Englisch. - München : Beck, 2002. - X, 363 lk.

ISBN 3-406-47910-3

Märksõnad: äriühinguõigus/äriregistrid/müügilepingud/näidised/Saksamaa/lepinguõigus/saksa keel/inglise keel/õiguskeel/tõlkimine/rööptekstid

Kohaviit: 2-02-08037

Maaõigus

Ehituskäsiraamat. - Tallinn : Äripäev, 2002. - Lahtised lehed. - (Äripäeva käsiraamat).

Märksõnad: ehitus/ehitised/ehitustööd/ehitusmaterjalid/ehitusload/ettevõtjad/lepingud/ehitusjärelvalve/käsiraamatud

Kohaviit: 3-03-00076

Keskkonnaõigus

Vertaileva vesioikeus. - Helsinki : Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura, 2003. - 485 lk. - (Suomen Ympäristöoikeustieteen Seuran julkaisu ; 35).

ISSN 0358-6537

ISBN 952-9550-24-3

Märksõnad: veekaitse/veeõigus/rahvusvaheline õigus/rahvusvahelised lepingud/Euroopa Liidu õigus/võrdlev analüüs/Soome/Saksamaa/Prantsusmaa
Kohaviit: PL A/4020 ; 35

Tööõigus

Gramberg, Mall. Tööleping - uuendused ja suundumused. - Tallinn : Raamatupidaja.ee, 2003. - 70 lk. - (Raamatupidaja.ee 12 käsiraamatut ; 6/12).
ISBN 9985-9429-6-5
Märksõnad: töölepingud/Eesti/käsiraamatud
Kohaviit: 2-03-02441

Toomla, Helve ; Tuch, Margarita. Töö- ja puhkeaja, puhkuse ning palga õiguslik korraldus. - [Tallinn] : Eesti Ametiühingute Keskliit, 2002. - 114 lk. - Bibl. lk. 112-114.
Märksõnad: tööaeg/puhkus (töökorraldus)/palk/seadused (jur.)/Eesti/kommentaariid/käsiraamatud
Kohaviit: 2-03-01792

Töökeskkond 5 : [elektrooniline teavik]. - Tallinn : TenTeam, 2002. - 1 CD-ROM. - Näidisdokumentid ja blanketid.
Märksõnad: tööõigus/tööohutus/töetervishoid/palk/CD-ROMid
Kohaviit: Ec-00478

Sotsiaalhooldusõigus

Zirnask, Villu. (Peaaegu) kogu tõe pensioni kogumisest. - Tallinn : Pegasus, 2002. - 236 lk. - Bibl. joonealustes märkustes. - Raamat sisaldab ka: Kogumispensionide seadus.
ISBN 9985-9424-5-0
Märksõnad: pensionid/pensionisüsteemid/pensionikindlustus/seadused (jur.)
Kohaviit: 2-02-07913

Taliga, Harri. Ravikindlustus - mis muutub töötaja jaoks : ravikindlustuse seaduse lühituvustus / [eess.: Kadi Pärnits]. - Tallinn : Eesti Ametiühingute Keskliit, 2002. - 41 lk. - Õigusaktid lk. 40-41.
Märksõnad: ravikindlustus/haigushüvitised/seadused (jur.)/Eesti/käsiraamatud
Kohaviit: 2-03-01788

Finantsõigus

Апель, А. Основы финансового права. - 2-е изд. - Санкт-Петербург : Питер, 2002. - 126 lk. - (Учебное пособие).
ISBN 5-94723-143-3
Märksõnad: auditeerimine/raharinglus/maksukorraldus/maksustamine/eelarve/eelarveõigus/Venemaa/kõrgkooliõpikud
Kohaviit: 1-02-05769

Maksuviidad 2003 / toim. Enn Tosso. - Tallinn : Äripäeva Kirjastus, 2002. - 204 lk. - Märksõnad lk. 198-204. - (Äripäeva raamat).
ISBN 9985-9399-7-2
Märksõnad: maksuõigus/maksustamine/maksukorraldus/maksukuriteod/ettevõtetmaksud/raamatupidamine/lepingud/õigusabi/käsiraamatud/nõuanded
Kohaviit: 2-03-00113

Tax law / published under the auspices of The Stockholm University Law Faculty ; ed. by Peter Wahlgren. - Stockholm : Stockholm Institute for Scandinavian Law : Jure [distributör],

2003. - 414 lk. - (Scandinavian studies in law ; 44).

ISSN 0085-5944

ISBN 91-85142-58-1

Märksõnad: maksustamine/maksuõigus/rahvusvaheline kaubandus/Euroopa Liidu õigus/
Põhjamaad/artiklikogumikud

Kohaviit: PL A/1117 ; 44

Vallaste, Vello. Muutused maksuseadustes. - Tallinn : Raamatupidaja.ee, 2003. - 94 lk. -

(Raamatupidaja.ee 12 käsiraamatut ; 5/12).

ISBN 9985942957

Märksõnad: maksuõigus/maksustamine/tulumaks/käibemaks/sotsiaalmaks/seadused (jur.)

Kohaviit: 2-03-00371

Karistusõigus

Bachmann, Talis. Psühhoomia juriidilises kontekstis : tutvustavad loengud. - Tartu : Tartu

Ülikooli Kirjastus, c2003. - 158 lk. - Bibl. lk. 144-158.

ISBN 9985-56-708-0

Märksõnad: õiguspsühholoogia/eksperimentaalpsühholoogia/tunnistamine/usaldusväärus/
mõjutamine/kriminoloogia/kõrgkooliõpikud/loengud

Kohaviit: 1-03-01298

Connelly, Clare. Law basics : criminal law. - Edinburgh : W. Green : Sweet & Maxwell,

2002. - xii, 105 lk.

ISBN 0414-012-313

Märksõnad: kriminaalõigus/kriminaalvastutus/kuriteod/Shotimaa/kõrgkooliõpikud

Kohaviit: 2-03-02002

Crimes internationaux et juridictions internationales / [sous la direction de] Antonio Cassese,

Mireille Delmas-Marty. Paris : Presses universitaires de France, 2002. - 267 lk.

ISBN 2-13-052781-7

Märksõnad: rahvusvahelised kuriteod/kriminaalõigus/rahvusvahelised kohtud/siseriiklik
õigus/võrdlev õigusteadus

Kohaviit: 2-03-00824

Малиновский, А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. - Москва :

Международные отношения, 2002. - 371 lk.

ISBN 5-7133-1141-4

Märksõnad: kaasused (jur.)/kuriteod/karistused/võrdlev õigusteadus/Venemaa/Ameerika
Ühendriigid/Suurbritannia/Prantsusmaa/Saksamaa/Shveits/Poola/Hiina

Kohaviit: 2-03-01042

Организованная преступность : законодательные, уголовно-процессуальные,
криминалистические аспекты : курс лекций. - Санкт-Петербург : Питер, 2002. - 367 lk. -
(Учебник для вузов).

ISBN 5-94723-076-3

Märksõnad: organiseeritud kuritegevus/rahvusvaheline koostöö/kohtumenetlus/
kriminaalmenetlus/kriminaalpreventsioon/kriminalistika/kriminaalõigus/Venemaa/
kõrgkooliõpikud

Kohaviit: 2-02-08234

Van Zyl Smit, Dirk. Taking life imprisonment seriously in national and international law. -

The Hague [etc.] : Kluwer Law International, 2002. - xi, 240 lk.

ISBN 90-411-1772-5

Märksõnad: vangistus/karistused/inimõigused/põhiõigused/eluaegne vangistus/

rahvusvaheline õigus/Ameerika Ühendriigid/Suurbritannia/Saksamaa

Kohaviit: 2-02-08147

Menetlusõigus

Auväärt, Lembit. Suhtlemine õigusmenetluses : õppematerjale. - Tartu : ÖPS Tartu Ühing, 2002. - 261 lk.

ISBN 9985-78-818-4

Märksõnad: kriminaalmenetlus/õiguspsühholoogia/suhtlemine/tunnistajad/tõendamine (jur.)/õppematerjalid

Kohaviit: 1-03-00348

Truija, Uido. Hagide ja kaebuste esitamine kohtusse : tsiviil-, haldus- ja väärteoasjad.

Väärtegude menetlemine : käsiraamat. - Tallinn : Estada, 2003. - 379 lk.

ISBN 9985-942884

Märksõnad: väärteod/tsiviilkohtumenetlus/hagimenetlus/kaebused/haldusmenetlus/käsiraamatud

Kohaviit: 2-03-01640

Haldusõigus

Abram, Werner ; Conrad, Hubertus von. Politseitaktika. 2. köide : üldised

politseimeetmed : koolitus- ja praktikajuhend / [tlk. Ülle Holm]. – Tallinn :

Sisekaitseakadeemia, 2002. - 131 lk. - (Politseiõpik).

ISBN 9985-67-073-6

Märksõnad: politsei/politseitaktika/õpikud

Kohaviit: 1-03-00353

Digiallkiri ja ID-kaart / konsultant: Tarvi Martens. - Tallinn : Agitaator, 2003. - 133 lk. + 1 CD-ROM.

ISBN 9985-78-916-4

Märksõnad: digitaalallkiri/isikutunnistused/kiipkaardid/rakendusprogrammid/käsiraamatud/CD-ROMid

Kohaviit: 1-03-01248

Основы знаний о таможене = Tollikontrolli tsoon / koost.: E. Mürr, H. Knut. - Tallinn:

Vegstorm, 2002. - 34 lk.

ISBN 9985-78-851-6

Märksõnad: toll/tollieeskirjad/Eesti/õppematerjalid

Kohaviit: 3-03-00401

Volikogu liikme käsiraamat / koost. Jüri Ginter. - 2. parand. ja täiend. tr. - Tartu : Maaelu

Arengu Instituut, 2002. - 111 lk. - Bibl. lk. 110-111. - Märksõnad lk. 108-109.

Märksõnad: kohalikud omavalitsused/volikogud/töökorraldus/käsiraamatud

Kohaviit: 3-02-02716

Välisriigi kõrghariduskvalifikatsioonide hindamise ja tunnustamise põhimõtted ning võrdlus

Eesti kvalifikatsioonidega. - Tallinn : Sihtasutus Archimedes, 2002. - 200 lk.

ISBN 9985-78-810-9

Märksõnad: haridus/kõrgharidus/kõrgkoolid/kutsealane kvalifikatsioon/hindamine/akadeemilised kraadid/haridusttõendavad tunnistused/võrdlev analüüs

Kohaviit: 2-03-00299

Ülevaade korruptsioonivastase seaduse kohaldamisest 2002. aastal. - [Tallinn] : Riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon, [2003]. - 63 l. - Tekst lehe ühel küljel.

Märksõnad: korruptsioon/kriminaalõigus/riigiametnikud/avalikud teenistujad/
deklaratsioonid/ministeeriumid/valitsusasutused/kohalikud omavalitsused/
parlamendikomisjonid
Kohaviit: 3-03-00458

Meditšiiniõigus

Ethics and law in biological research / ed. by Cosimo Marco Mazzoni. - The Hague [etc.] :
Kluwer, 2002. - 259 lk. - (Nijhoff law specials ; 52).
ISSN 0924-4549
ISBN 90-411-1742-3
Märksõnad: kloonimine/geenitehnoloogia/bioetika/biomeditsiinitehnoloogia/loode/
embrüokaitse/arstieetika/artiklikogumikud
Kohaviit: PL A/291 ; 52

Rahvusvaheline õigus

Alland, Denis ; Teitgen-Colly, Catherine. Traité du droit de l'asile. - Paris : Presses
universitaires de France, 2002. - 693 lk. - (Collection Droit fondamental. Traités).
ISBN 2-13-052113-4
Märksõnad: pagulased/asüül/varjupaigaõigus/rahvusvahelised lepingud
Kohaviit: 2-03-00817

Annus, Taavi. Euroopa Liiduga liitumise haldussuutlikkuse õiguslik dimensioon : Euroopa
Ühenduse õiguse mõju liikmesriikide haldusõigusele. - Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2002.
- 28 lk. - Bibl. lk. 24-28. - (Euroopa Kolledzhi loengud ; 16).
ISBN 9985-4-0284-7
ISSN 1406-7862
Märksõnad: Euroopa Liidu õigus/Euroopa Liit/ühinemine/haldusõigus/haldusmenetlus/
halduskohtumenetlus/õiguskaitse/seaduste kooskõlastamine/Euroopa Liidu maad/loengud
Kohaviit: PE B/2536 ; 16

The British yearbook of international law 2001. - Oxford : Clarendon Press, 2002. - 755 lk.
ISBN 0-19-925401-X
ISSN 0068-2691
Märksõnad: rahvusvahelised kohtud/inimõigused/Euroopa Liidu õigus/rahvusvahelised
organisatsioonid/inimsusevastased kuriteod/sõjakuriteod/Jugoslaavia/Serbia/
õigusemõistmine/artiklikogumikud/aastaraamatud
Kohaviit: PL A/4025 ; 2001

The Finnish yearbook of international law / Ius Gentium Association. - The Hague : Nijhoff,
2002. - 484 lk. - (*Acta Societatis Fennicae Iuris Gentium* ; X, 1999).
ISSN 0786-6453
ISBN 90-411-1792-X
Märksõnad: rahvusvaheline kaubandus/rahvusvaheline eraõigus/rahvusvahelised
lepingud/õigusteooria/inimõigused/kodakondsus/pangandus/äriõigus/rahvusvahelised
organisatsioonid/tuumarelvad/relvastuse piiramine/Euroopa Liidu õigus/kriminaalõigus/
Soome/aastaraamatud/artiklikogumikud
Kohaviit: PL A/3919 ; 99, 10

The law of the sea : enforcement by port states legislative history of article 218 of the United
Nations Convention on the Law of the Sea / United Nations, Division for Ocean Affairs and
the Law of the Sea, Office of legal Affairs. - New York : United Nations, 2002. - XI, 43 lk.
ISBN 92-1-133658-9
Märksõnad: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon/Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni

mereõiguste konventsioon (1982)/mereõigus/rahvusvahelised lepingud
Kohaviit: 3-02-01541

Netherlands yearbook of international law : published jointly with the Netherlands International Law Review. Vol. XXXII (2001) / T.M.C. Asser Instituut, Institute for Private and Public International Law, International Commercial Arbitration and European Law. - The Hague : T.M.C. Asser Press, 2002. - 406 lk.
ISSN 0167-6768

Märksõnad: rahvusvahelised organisatsioonid/rahvusvahelised lepingud/rahvusvaheline koostöö/Holland/aastaraamatud
Kohaviit: PL A/5622 ; 2001

Oppermann, Thomas. Euroopa õigus / Justiitsministeerium ; juriidiline toim. Julia Laffranque ; tlk.: Monika Mikiver, Kristiina Rausi, Liina Steinberg. - 2., täiel. ümbertööt. tr. - Tallinn : Juura, 2002. - LIV, 818 lk. - Bibl. lk. XLIX-LIV.
ISBN 9985-75-100-0

Märksõnad: Euroopa Liidu õigus/Euroopa Liit/Euroopa Rahaliit/integratsioon/institutsioonid/õigusloome/rahvusvahelised organisatsioonid/siseturg/kõrgkooliõpikud
Kohaviit: 2-03-00109

Inimõigused

Национальные меньшинства в странах Балтии : процесс интеграции : международный семинар, Таллинн (Эстония) 14-15 июня 2002 = Minorities in the Baltics : processes of integration : international seminar, Tallinn (Estonia) 14-15 June 2002. - Tallinn : Inimõiguste Teabekeskus, 2002. - 80 lk.
ISBN 9985-9410-2-0

Märksõnad: vähemusrahvused/sotsiaalne integratsioon/integratsioon/rahvuspoliitika/õiguskantslerid/rahvusvaheline õigus/Baltimaad/konverentsikogumikud
Kohaviit: 3-03-00281

Принцип недискриминации в Эстонии : права женщин и детей и исполнение международных обязательств : материалы семинара 22-23 февраля 2002 Силламяэ, Эстония. - Tallinn : Inimõiguste Teabekeskus, 2002. - 52 lk.
ISBN 9985-9319-9-8

Märksõnad: rahvusvahelised lepingud/naiste õigused/lapse õigused/diskrimineerimine/sooline diskrimineerimine/inimkaubandus/rahvusvaheline õigus/Eesti/konverentsikogumikud
Kohaviit: 3-03-00287

Развитие принципов недискриминации и защиты меньшинств : задачи Эстонии : международный семинар, Таллинн (Эстония) 14-15 января 2002 = Recent developments in the field of non-discrimination and minority protection and challenges for Estonia : international seminar, Tallinn (Estonia) 14-15 January 2002. - Tallinn : Inimõiguste Teabekeskus, 2002. - 79 lk.
ISBN 9985-9319-8-X

Märksõnad: vähemusrahvused/diskrimineerimine/vähemuste õigused/rahvuspoliitika/rahvusvaheline õigus/Eesti/konverentsikogumikud
Kohaviit: 3-03-00284

Koostanud Maia Ruttu